יצחק אייזיק הלוי הרצוג

הרב הראשי לישראל

ב"ה, י"ד חשון תשי"ד.

לכבוד ידידי הרב וכו' ר' מנחם כשר שליט"א, בעל ה"תורה שלמה", שלום וברכה.

ידוע ומפורסם על האסיפה הגדולה של רבני ארץ ישראל שהתקיימה בירושלים עה"ק ת"ו בשנת תש"א, ע"ד השאלה שהגיעה אז מיפן מהישיבות הגולות אם עליהם לשנות את יום השבת, והוא הדין ליום הכפורים וכל מועדי ישראל, מפני שיטת הרז"ה ז"ל הידועה שהיום משתנה תשעים מעלות מירושלים.

החלטתנו אז היתה שלילית בהחלט גמור, היינו שחלילה לשנות. אני מדגיש וחוזר ומדגיש שאני עומד באותה הדיעה של ההחלטה הנ"ל שחלילה לשנות יום השבת ושהכל חייבים לקדש אותו יום השביעי בתור שבת קדש, שהחזיקו בו עד היום הזה ועד בכלל, והוא הדין לשאר מועדי ישראל.

בברכת התורה והארץ וביקרא דאורייתא.

יצחק אייזיק הלוי הרצוג

ראש הרבנים לישראל*).

החופעיה"ק ירושלים ת"ו.

*) וז"ל מכתבו הראשון כ"ט בניסן תשי"ג. לידי"נ הרב הגאון הגדול וכו' ר' מנחם כשר שליט"א.

שלום וברכה. הגיעני מכתבו, כמו"כ הגיעני מה ששלח לי כ"ג. כל הזמן אני מחזיק בפסק הדין שיצא אז מהרבנות הראשית לישראל. ואולם בדעתי ב"ה להתעסק בזה מחדש, אך זה יקח עוד שנים אחדות. אני לא זוכר שכתבתי לכ"ת ע"ד ספר (מספרדי) שיצא בענין זה של קו התאריך. בברכת התורה והארץ ובברכת ציון ורושלים ידידו מוקירו כערכו. יצחק אייזיק הלוי הרצוג ראש הרבנים לישראל.

מכתב זה קבלתי בזמנו, ונאבד ממני. כעת בא לידי מהמזכיר של הרב הרצוג ז"ל ביחד עם שאר הכתבים השייכים לשאלה שלפנינו שנמצאו בין הכתבים שלו, ראה להלן דף רמג.

צבי פסח במוהרי"ל פראנק

רב ואב"ד לירושלים עיה"ק תובב"א

ב"ה ירושלים ת"ו

יום ה' י"ג מרחשון תשי"ד

זה למעלה מעשר שנים שעל ידי הפליטים שנתיישבו ביפן עלתה על הפרק שאלת קו התאריך של שבת ויוהכ"פ, ובזמנו נשאלתי כיצד יתנהגו שם אלה הבאים מאירופה דרך צין ליפן, ואז השבתי שעליהם לשמור את יום השבת כפי מה שנהוג ביפן כפי חשבונם וכחשבון א"י, ולא לשנות ח"ו ליום אחר. אמנם אלה שבאים לשם מאמריקה עליהם לשנות חשבון המקום שיצאו משם ולשמור כיום שנהוג ביפן.

והנה במשך הימים עלתה חקירה זו בפני ועד של רבנים בעיה"ק ופסקו ג"כ כשיטה זו, אמנם גדול א' גאון מפורסם פסק שהאנשים הבאים מצין ליפן עליהם לאחר את יום השבת וגם את יום הכפורים לא כחשבון אנשי המקום ע"פ טעמו ונימוקו אשר אתו.

והנה טוב עשה כבוד ידידי הגאון ר' מנחם מענדל כשר שליט"א שנכנס בעומק הענין לברר את הדבר על פי התשובות אשר מצא ידו לאסוף כעמיר גורנה את דברי גדולי הדורות שדברו בזה, וביחוד בירר שיטת הראב"ד והיסוד עולם שחולקים על הכוזרי והרז"ה. כן פסק הרדב"ז בתשובה הלכה למעשה כהיסוד עולם שהשבת בכל מקום בעולם מונה ששה ומשמר שביעי, ובזמן האחרון פסק כן בעל שואל ומשיב ג"כ על יסוד דברי הרדב"ז. וזה מקרוב נדפס בירושלים ספר תשובות מהגאון ר' שמואל מוהליבר הגאב"ד מביאליסטוק (ומקודם נדפס בקונטרס דברי חכמים), שהוא מרעיש עולמות על מי שרוצה לפגום בקביעת יום השבת לנטות מהפסק הנזכר, ובהיות שענין זה עלול לסכן את קדושת יום השבת אם יוטל ח"ו איזה ספק בקביעותו לזאת חוב קדוש הוא על גדולי דורנו לעמוד על המשמר ולהיות מגודרי גדר שלא יבא מי שהוא לפרוץ בקדושת השבת ובקביעתו בכל מקום בעולם מכפי ששומרים אותו היום.

ובנוגע לקביעת קו תאריך, בש"ס ופוסקים ובשו"ע אין רמז לזה (מלבד הכוזרי והרז"ה), וזה הוכחה ברורה שעל פי התורה אין [מקום] קו תאריך לענין קביעת שבת, דכיצד יחסר בתורת ה' תמימה עיקר גדול כזה שגופי תורה תלוים בו, כמו שביאר יפה הגר"מ כשר, שאצלנו יש רק מזרח ומערב. וזה מוכיח כשיטת הראשונים הנ"ל שכך הוא מצות השבת על פי התורה שבכל מקום שהוא יעבוד ששה ימים במקום שהוא נמצא ויום השביעי הוא שבת קודש, ואם הוא בא לישוב שהיום משתנה צריך להתנהג כאנשי המקום, ומזה אין לזוז. והשומע יתברך בכל טוב ולנחלה בלי מצרים.

כעתירת הבעה"ח למען קדושת שבת.

נאום צבי פסח פראנק*.

* כעת נדפסה תשובתו בשו"ת הר צבי או"ח, סי' קלח עיי"ש.

הרב איסר זלמן מלצר

ראש ישיבת עץ חיים בירושלים

גם אני מסכים לפסק דינו של הב"ד בא"י שהוא מבוסס על תשובת הרדב"ז, וכן פסק בעל שואל ומשיב והגר"ש מוהליבר ועוד הרבה מגדולי ישראל, שאין לשנות ח"ו את השבת בשום מקום בעולם לא ליום ראשון ולא ליום ששי, כי אין לנו בש"ס ושלחן ערוך שום רמז שיש להתחשב בשמירת שבת עם קוים, אלא העיקר מונה ששה ומשמר שביעי, ובכל מקום בעולם ישמרו את השבת כמו ששמרו אותו עד עכשיו.

עש"ק פ' וירא תשי"ד
י"ד מרחשון,
נאום איסר זלמן מלצר.

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התוכנה
קו התאריך הישראלי כשר, מנחם מנדל בן יצחק פרץ עמוד מס : 6 הודפס ע"י אוצר החכמה